

# Tiszelt Szerkesztőség!

## Nem szellemidézés, nem nosztalgia

Szényi Gábor Óbuda vendéglátó múltját és a régi vendéglátás tervezett rekonstrukcióját elemezve felvetette a Magyar Nemzetben: nem szellemidézés, esetleg csak nosztalgia-e, hogy az Észak-Budai Vendéglátóipari Vállalat kezdeményezésére és tetemes költségére megépítik, felújítják azokat a romantikus múltú vendéglőket, éttermeket és kis cukrászdákat, amelyek annyira jellemezték a régi Óbudát. Kollégám figyelemre méltón ecsetelie az óbudai vendéglátás kedves vonásait, a Bródi kávéház „nagy éjszakáit”, táncmulatságait, a Kéhli és más neves vendéglők vonzását. Emlegette azokat az írókat és költőket is, akik mindennapos jelenlétükkel nemcsak patinát adtak ezeknek a helyeknek, hanem nagy közönséget is vonzottak ide.

Úgy érzem, nem idézünk szellemet és az újjáépítés sem történik egyfajta nosztalgia hatására, amikor rekonstruálják Óbudának ezt a ropant hiánvzó vendéglátó negyedét, a Fő tér környékét, a Mókus utca és környező negyedét. Ide telepítik többek között a régi Központi Kávéház helyére (ahol érthetetlenül hús- és fűszerbolt van már évtizedek óta) a megőregedett és lebontásra váró Sipos halászkertet is.

Elevenítsünk fel tehát néhány olyan történetet írókról és költőkről, amelyet eddig még egyetlen újságban sem írtunk meg. Főszereplői többek között Óbuda legendás nagya, Krúdy Gyula és akiről eddig tulajdonképpen érthetetlenül hallgattak Óbudával kapcsolatban: Szomor Dezső.

Élete utolsó napjaiban mondott el e sorok írójának néhány igaz történetet egy hétköznapi ember, Zsiros András, volt villamosvasúti ellenőr. Az öregúr három estén át elevenítette az óbudai írókkal való kapcsolatát. Mert kerék negyven évig dolgozott a villamosvasúti társaságnál — s mondta — elég sok embert fuvarozott, akikkel aztán szinte baráti kapcsolatba került. Éjszakázó, későn hazatérő emberek voltak, s ha tilos volt is, beszélgettek a vezetővel.

Andris bácsi — csak így nevezték a régi BSZKRT-nál — 1929 ordas telén éjszakánként hókotró villamosokat vezetett. A „havaskocsi” egy január végi éjjelen 29 fokos hidegben a Lipót körüli Luxor kávéház előtt (akkor Palatinusnak hívták), megpillantott a megállóban egy elegáns bundás idős férfit, aki lakkcipős lábát ugyancsak sűrűn cserélgette a térdig érő hóban. Az arca Óbudáról volt ismerős. Andris bácsi lekiabált a kormány mellől: „Hová igyekszik az úr?” A bundás férfi kérően felelt: „Felvennének? Óbudára megyek.”

— Beállítottuk a hatalmas halinacsizmába, hogy a lába el ne fagyjon.

Amikor már a Lajos utcában jártak, az 55-ös számú ház előtt megszólalt az alkalmi utas: — Itt a házam. Köszönöm, hogy elhoztak és ha majd végeztek, jöjjenek hozzám melegedni. Jófajta konyakom van. De nehogy elfelejtsék! Szomor Dezső vagyok.

Az egyik mérnök, aki Andris bácsi kísérője volt, megcsapta, hogy utasuk a híres író. Ettől kezdve már várta őket a Luxor kávéház előtt éjjel két óra tájban és a fuvar vége mindig vendégeskedés volt. Olvanokat kérdezett, hogy egy kocsivezetőnek hűségese-e a felesége, mivel hogy a férje mindig éjszaka kocsi-kázik a városban. A mérnöknek egy aláírásával megtisztelt regényét prezentelte, a *Gyurit*. Andris bácsinak vasárnapra két jegyet adott a Vigszínház előadására.

Még azon az éjszakán a háza előtt várta a havaskocsit, s mert hogy taxik nem jártak, Zsiros András vitte el Szomorvt a Fő téri Központi Kávéházba. Berkes Béla híres primás cimbalmosát hallgatta, hogy záróra után meghívassa a lakására valami házi hangversenyre.

Eppen ott kvaterkázott társaságával Krúdy Gyula is. A barátait kalauzolta volna a Fő téri villamosvégállomáshoz, de közben kiderült, hogy már csak a „havaskocsi” áll benn. Az utolsó villamos elment.

— Megvárjuk a reggelt — mondta Krúdy úr. Mert záróra Kecskés bácsinál nem volt. Rendszerben is lett volna a további borozgatás, de Krúdy úr megkivánta a vadas nyúlpecsenyét és megvendégelte társait. A jelszó az volt, hogy „majd csak reggel lesz” egyszerűen. De Kecskéséknél nem volt a nyúlhoz megfelelő ital, vörös bor.

Krúdy úr rászólt Jani pincérre, hogy azonnal hozzon vörös bort a Vörösvári úti Behringeréktől. Mert hogy vörös bor azoknál mindig kapható.

Szomor Dezső kesergett:

— És mi lesz az én koncertemmel?

— Ott leszünk közönségnek — felelt Krúdy Gyula, és amikor a vörös bor megérkezett, még a vasutasok is kaptak a nyúlpecsenyéből. Így telt el az éjszaka. A pecsenyézés után villamoson vitték Szomorvékat a Lajos utcába. Krúdy társasága egy kalapban 60 szivart gyűjtött össze, no meg hogy ne utazzanak ingyen, 45 pengő ára villamosjegyet vásároltak.

— Krúdy Gyulát ettől az esettől eltekintve soha nem láttam villamoson, csak fiákeron járt... mondta befejezésül Andris bácsi.

Így éltek akkoriban a nagy írók Óbudán.

Szabó József